

| | | | |
|--|---|---|---|
| POLIGRAFIA I WYDAWNICTWA | NORMA BRANŻOWA | | BN-73 |
| | Podstawowe techniki drukowania Wykonanie formy kopiowej Nazwy i określenia | | 7401-07 |
| | | | Grupa katalogowa 1690 |
| Basic printing technics Making montage forme Names and definitions | Les techniques essentielles d'imprimerie Confectionnement de la plaque de montage Termes et définitions | Основные способы печати Изготовление монтажа Названия и определения | Grundsätzliche Drucktechniken Montageformen herstellung Namen und Bezeichnungen |

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są nazwy i określenia z zakresu wykonania formy kopiowej (montażu) w trzech podstawowych technikach drukowania: płaskiej, wklęsłej i wypukłej.

1.2. Zakres stosowania normy. Pojęcia zawarte w niniejszej normie należy stosować przy opracowywaniu norm oraz innych publikacji technicznych z dziedziny poligrafii.

2. CZYNNOSCI MONTAŻOWE

(2.1) formatowanie użytku - doprowadzanie powierzchni użytku montażowego do ściśle określonego formatu ilustracji.

(2.2) montowanie formy kopiowej - rozmieszczanie i umocowywanie rysunków i tekstów w postaci użytków montażowych na podłożu montażowym zgodnie z ustalonym układem.

(2.3) rozmieszczanie użytków - część procesu montowania, polegająca na zestawieniu rysunków i tekstów (użytków) montażowych zgodnie z ustalonym układem (wzorcem, szkicem lub makietą).

(2.4) umocowanie użytków - część procesu montowania, polegająca na połączeniu użytków montażowych z podłożem montażowym.

(2.5) pasowanie użytków - część procesu montowania, polegająca na doprowadzeniu do właściwego umieszczenia użytków montażowych na formach kopiowych do drukowania wielobarwnego i wielokolorowego, zapewniająca w efekcie pokrywanie się konturów rysunków poszczególnych barw.

(2.6) pasowanie na rysunek - rodzaj pasowania wykonywany na podstawie rysunku obrazu podstawowej formy kopiowej.

(2.7) pasowanie na znaki - rodzaj pasowania wykonywany na podstawie znaków pasowania podstawowej formy kopiowej.

(2.8) pasowanie na perforacje - rodzaj pasowania wykonywany na podstawie otworów perforacyjnych.

(2.9) pasowanie na ślepa kopię - rodzaj pasowania na rysunek wykonywany na podstawie jednobarwnej kopii wykonanej z podstawowej formy kopiowej.

(2.10) schemat rozmieszczenia (montażowy)¹⁾ - arkusz materiału przeźroczystego lub półprzeźroczystego z podziałką milimetrową, z zaznaczonymi obrysami kolumn i znakami pomocniczymi, rozrysowany zgodnie z ustalonym układem.

(2.11) rozrysowanie schematu - przygotowanie schematu rozmieszczenia, polegające na wykonaniu obrysu kolumn, ilustracji lub innych elementów przy zachowaniu właściwych marginesów oraz umieszczeniu znaków pomocniczych.

(2.12) makietka reprodukcyjna - rodzaj makietki wydawniczej, stanowiącej zbiór kartek określonego formatu projektowanych stron druku w skali 1:1, całkowicie lub częściowo wyklejonych właściwymi tekstami i ilustracjami z zachowaniem zasad łamania i montażu, uzupełnionych adiustacją, stanowiących wzorzec do montowania form kopiowych.

(2.13) szkic wydawniczy - dyspozycja rysunkowa lub częściowo wyklejona markującymi tekstami lub ilustracjami, określająca układ graficzny publikacji lub jej części.

(2.14) montowanie jednostopniowe - wykonanie formy kopiowej, zawierającej wszystkie elementy graficzne wzorca (makietki).

(2.15) montowanie wielostopniowe - wykonanie kompletu form kopiowych wzajemnie spasowanych, zawierających poszczególne elementy graficzne wzorca (teksty, ilustracje), warunkujące prawidłową reprodukcję wzorca.

¹⁾ Nazwa niewłaściwa, stosowana potocznie.

Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Poligraficznego
Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Poligraficznego dnia 8 lutego 1973 r.
jako norma obowiązująca w zakresie opracowywania dokumentacji technicznej od dnia 1 lipca 1973 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 16/1973 poz. 44)

(2.16) wmontowywanie - umocowywanie dodatkowych elementów w formie kopiowej.

(2.17) wykonanie odbitki kontrolnej - wykonanie odbitki na papierze światłoczułym, np. pozytywowym w celu kontroli wykonywania formy kopiowej.

(2.18) oznakowanie formy kopiowej - wykonanie metryczki formy kopiowej w celu jej identyfikacji.

(2.19) demontowanie formy kopiowej - odlepianie użytków z podłoża montażowego po wydrukowaniu nakładu.

3. FORMY KOPIOWE I ICH ELEMENTY

(3.1) użytek montażowy - element graficzny formy kopiowej na materiale przezroczystym, np. rysunek, tekst, winieta, inicjał, znak pomocniczy.

(3.2) użytek montażowy jednotonalny - rodzaj użytku montażowego, którego elementy rysunkowe mają jednolitą gęstość optyczną.

(3.3) użytek montażowy wielotonalny - rodzaj użytku montażowego, którego elementy rysunkowe mają różną gęstość optyczną.

(3.4) podłoże montażowe - cienki przezroczysty arkusz z nieciągliwego tworzywa sztucznego lub płyta szklana, przeznaczone do umocowania na nich użytków montażowych.

(3.5) podkładka montażowa - przezroczysta folia umieszczona nad użytkami montażowymi w celu wyrównania ich grubości.

(3.6) nakładka montażowa - rodzaj użytku montażowego, zawierającego rysunek lub określony stopień zaczernienia (gęstości optycznej), umieszczonego dodatkowo na formie kopiowej w celu uzyskania zamierzonych efektów graficznych druku.

(3.7) forma kopiowa (montaż) - przezrocze negatywowe lub diapozytywowe lub ich zestaw, umocowane w zamierzonym układzie na wspólnym podłożu przezroczystym (szkło, tworzywo sztuczne). Forma kopiowa jest przeznaczona do wykonywania kopii fotochemicznej w styku z warstwą kopiową.

(3.8) forma kopiowa jednotonalna - rodzaj formy kopiowej, zawierającej użytki montażowe tylko jednotonalne.

(3.9) forma kopiowa wielotonalna - rodzaj formy kopiowej, zawierającej użytki montażowe tylko wielotonalne.

(3.10) forma kopiowa kombinowana - rodzaj formy kopiowej, zawierającej użytki montażowe jednotonalne i wielotonalne.

(3.11) forma kopiowa jednostopniowa - rodzaj formy kopiowej, zawierającej wszystkie elementy graficzne wzorca.

(3.12) forma kopiowa wielostopniowa - rodzaj formy kopiowej z kompletu form kopiowych, zawierającej poszczególne elementy graficzne wzorca, przeznaczone do drukowania w danej barwie.

(3.13) forma kopiowa do drukowania wielobarwnego - rodzaj formy wielostopniowej z kompletu form wielotonalnych, dających w drukowaniu syntezę barw co najmniej drugorzędowych (wypadkowych).

(3.14) forma kopiowa do drukowania wielokolorowego - rodzaj formy wielostopniowej z kompletu form wielotonalnych, nie dających w drukowaniu syntezy barw lub z kompletu form jednotonalnych, dających lub nie dających w drukowaniu syntezy barw.

(3.15) forma kopiowa podstawowa - rodzaj formy kopiowej wielostopniowej, zawierającej najbardziej widoczny rysunek (konturowy), wykorzystywanej do pasowania użytków przy montowaniu dalszych form kopiowych z kompletu.

(3.16) forma kopiowa negatywowa - rodzaj formy kopiowej, zmontowanej z negatywowych użytków montażowych (przeznaczonej do kopiowania negatywowego).

(3.17) forma kopiowa pozytywowa - rodzaj formy kopiowej, zmontowanej z diapozytywowych użytków montażowych (przeznaczonej do kopiowania pozytywowego).

(3.18) forma kopiowa pełna - rodzaj formy kopiowej, która po jednokrotnym skopiowaniu wypełnia całkowicie formę drukową.

(3.19) forma kopiowa częściowa - rodzaj formy kopiowej, która po jednokrotnym skopiowaniu wypełnia tylko część formy drukowej (stosowana zwykle do uwielokrotnienia).

(3.20) skala kontrolna do kopiowania - test w postaci negatywu lub diapozytywu, zawierający najczęściej skale: szarości, rozdzielczości oraz wyciągów skali barwnej.

(3.21) znaki kontrolne - znaki pomocnicze, przeznaczone do ułatwienia kontroli na poszczególnych etapach produkcji.

Mogą występować znaki:

- pasowania,
- złamywania,
- pozycyjne,
- formatowe,
- grzbietowe,
- boczne,
- inne umowne.

(3.22) znak pasowania (punktura) - rodzaj znaku kontrolnego, przeznaczonego do kontroli pasowania wyciągów, form kopiowych, form drukowych i odbitek, występującego w postaci, np. cienkich linii skrzyżowanych z sobą (krzyżyków), kółek, prostokątów itp.

(3.23) znak złamywania¹⁾ - rodzaj znaku kontrolnego, przeznaczonego do określenia miejsca złamywania, występującego w postaci cienkich linii.

¹⁾Nazwa niewłaściwa: falcowanie.

(3.24) znak pozycyjny (przenoszenia) - rodzaj znaku kontrolnego, przeznaczonego do określenia usytuowania obrazu formy kopiowej na formie drukowej, występującego w postaci cienkich linii, w technice wkłesłodrukowej wyznaczającego oś środkową przy przenoszeniu kopii pigmentowej na cylinder.

(3.25) znak formatowy - rodzaj znaku kontrolnego, przeznaczonego do oznaczania wymiarów druku (produktu), występującego w postaci cienkich linii.

(3.26) znak grzbietowy - rodzaj znaku kontrolnego, przeznaczonego do kontrolowania kompletności składek introligatorskich we wkładzie, występującego w postaci krótkiej grubej linii umieszczonej na zewnętrznej linii złamu grzbietowego składki.

(3.27) znak boczny - rodzaj znaku kontrolnego, przeznaczonego do oznaczania brzegu bocznego (od strony mierzycy) zadrukowywanego arkusza materiału, występującego w postaci grubej linii.

(3.28) metryczka formy kopiowej - skrócone informacje, np. numer zamówienia, formy, arkusza itp., umieszczone bezpośrednio na marginesie formy kopiowej lub dołączonej przywieszce.

4. WADY FORMY KOPIOWEJ

(4.1) zbędne elementy - elementy niezgodne z wzorcem, które nie powinny drukować i powinny być usunięte z formy kopiowej lub z formy drukowej.

(4.2) odwrócenia - rozmieszczenie użytków montażowych niezgodne z wzorcem, np. fotograficzne odwrócenie rysunku (negatywu w pozytyw i odwrotnie), odwrócenie rysunku stronami (nieczytelnego w czytelny i odwrotnie), przesunięcie kątowe rysunku w stosunku do osi.

(4.3) przestawienia - rozmieszczenie użytków montażowych niezgodne z wzorcem, np. przestawienie znaków, liter, cyfr, wierszy, ilustracji, kolumn, podpisów pod rysunkami itp.

(4.4) niepasowanie - niedostatecznie precyzyjne w stosunku do wymagań rozmieszczenie użytków montażowych jednego koloru względem innego koloru w rysunku wielobarwnym.

(4.5) skosy - nieprawidłowe rozmieszczenie użytków montażowych (teksty, ilustracje, tabele itp.), polegające na braku równoległości ich obrysów lub decydujących elementów rysunku w stosunku do osi.

(4.6) braki i usterki - nie związane z wzorcem uszkodzenia użytków montażowych lub podłoża montażowego (plamy, rysy, przedarcia itp. - pochodzenia mechanicznego lub chemicznego).

(4.7) wady styku - wady, powodujące brak styku w procesie kopiowania, wynikające wskutek różnej grubości użytków montażowych lub obecności na formie kopiowej ciał obcych.

5. MATERIAŁY

(5.1) folia montażowa - arkusz przezroczystej folii z tworzywa sztucznego (np. trójoctanowa, poliwęglanowa, poliestrowa, polistyrenowa), bezbarwnej, nieciągliwej, stosowany jako podłoże do wykonywania form kopiowych.

(5.2) szyba montażowa - płyta ze szkła lustrzanego o grubości 5 ÷ 10 mm z krawędziami oszlifowanymi, stosowana jako podłoże do wykonywania form kopiowych.

(5.3) folia rozpraszająca - folia z tworzywa sztucznego o powierzchni matowej, stosowana w procesie kopiowania w celu wyeliminowania na kopii śladów cięcia użytków montażowych.

(5.4) folia barwna (wykrywająca) - folia z tworzywa sztucznego, pochłaniająca światło aktywniczone w procesie kopiowania, przeznaczona do wykrywania miejsc bezrysunkowych formy kopiowej, zastępująca wykrywanie ręczne.

(5.5) taśma klejąca - specjalna taśma z przezroczystej folii (najczęściej o szerokości 1 ÷ 1,5 cm), powleczona jednostronnie klejem adhezyjnym, przeznaczona do montowania użytków na formie kopiowej lub do innych celów w procesie przygotowania formy.

(5.6) papier światłoczuły pozytywow¹⁾ - papier powleczony jednostronnie warstwą światłoczułą, przeznaczony do kopiowania formy kopiowej w celu uzyskania czytelnej odbitki kontrolnej.

(5.7) folia wiskozowa (tomofan, celofan) - folia przezroczysta, bezbarwna o grubości 0,02 ÷ 0,04 mm, otrzymywana z celulozy, przeznaczona zwykle do wykonywania odbitek tekstu ze składu zecerskiego do montażu.

6. WYPOSAŻENIE

(6.1) perforator (dziurkacz) - urządzenie do powtarzalnego wykonywania w użytkach lub foliach montażowych otworów o dokładnie ustalonym kształcie i odstępach. Otwory te są przeznaczone w procesie montażu do pasowania mechanicznego (zamiast wizualnego) za pomocą listwy i kołków pasujących.

(6.2) listwa pasująca - metalowa cienka listwa z kołeczkami o określonym kształcie i odstępach, dokładnie pasującymi do otworów wykonanych perforatorem.

(6.3) kołki do pasowania - specjalne kołki metalowe, o określonym kształcie i dokładnych wymiarach, przeznaczone do pasowania błon fotograficznych i folii montażowych.

(6.4) liniał mierniczy - przyrząd pomiarowy w postaci metalowego pręta z przesuwanymi igłami lub systemem soczewek (np. lupy powiększającej z krzyżem włosowym), przeznaczony do kontroli pasowania przenoszonych kopii.

¹⁾ Nazwa niewłaściwa: ozalidowy.

(6.5) lupa montażowa - specjalna lupa, wyposażona w długi tubus z soczewką i krzyżem włosowym, pozwalająca uniknąć paralaksy przy montażu dzięki możliwości prostopadłej obserwacji montowanych przezroczycy.

(6.6) wziernik montażowy - specjalny przyrząd, wyposażony w długi tubus oraz najczęściej krzyż włosowy, pozwalający uniknąć paralaksy dzięki możliwości prostopadłej obserwacji montowanych przezroczycy.

(6.7) cyrkiel drążkowy - przyrząd pomiarowy w postaci metalowego pręta z nakładanymi ruchomymi igłami lub systemem soczewek (np. lupy powiększającej z krzyżem włosowym), przeznaczony do kontroli pasowania przenoszonych kopii pigmentowych w technice drukowania wklęsłego.

(6.8) przykrawarka - przyrząd do precyzyjnego, prostoliniowego przycinania użytków montażowych na podłożu foliowym.

(6.9) nożyk montażowy - nożyk stalowy o specjalnym profilu ostrza, nie pozostawiającym po cięciu szkodliwych zadziorów (gradów) na krawędziach użytków.

(6.10) stół podświetlony - stół, wyposażony w lampy, których światło zostaje równomiernie rozproszone przez płytę stołu ze szkła matowego lub mlecznego, przeznaczony do prac w świetle przepuszczonego.

(6.11) stół montażowy - rodzaj stołu podświetlonego, przystosowanego do prac montażowych dzięki wyposażeniu w urządzenia ułatwiające montaż (listwy przesuwne, podziałyki, lupy itp.).

(6.12) pulpit montażowy - rodzaj stołu montażowego małego formatu, przystosowanego do wykonywania precyzyjnych operacji montażowych, np. montowania kolorów, kolumn itp.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. SKOROWIDZ TERMINÓW

B
barwna folia (wykrywająca) 5.4
boczny znak 3.27
braki i usterki 4.6

C
cyrkiel drążkowy 6.7
częściowa forma kopiowa 3.19

D
demonstrowanie formy kopiowej 2.19
(dziurkacz) perforator 6.1

F
(falcowania) złamywania znak 3.23
folia barwna (wykrywająca) 5.4
f. montażowa 5.1
f. rozpraszająca 5.3
f. wiskozowa (tomofan, celofoan) 5.7
forma kopiowa częściowa 3.19
f. kopiowa do drukowania wielobarwnego 3.13
f. kopiowa do drukowania wielokolorowego 3.14
f. kopiowa jednostopniowa 3.11
f. kopiowa jednotonalna 3.8
f. kopiowa kombinowana 3.10
f. kopiowa (montaż) 3.7
f. kopiowa negatywowa 3.16
f. kopiowa pełna 3.18
f. kopiowa podstawowa 3.15
f. kopiowa pozytywowa 3.17
f. kopiowa wielostopniowa 3.12

f. kopiowa wielotonalna 3.9
formatowanie użytku 2.1
formatowy znak 3.25
formy kopiowej demontowanie 2.19
f. kopiowej metryczka 3.28
f. kopiowej montowanie 2.2
f. kopiowej oznakowanie 2.18

G
grzbietowy znak 3.26

J
jednostopniowa forma kopiowa 3.11
jednostopniowe montowanie 2.14
jednotonalna forma kopiowa 3.8
jednotonalny użytek montażowy 3.2

K
kierująca taśma 5.5
kołki do pasowania 6.3
kombinezowana forma kopiowa 3.10
kontrolna skala do kopiowania 3.20
kontrolne znaki 3.21
kopiowa forma (montaż) 3.7
k. forma częściowa 3.19
k. forma do drukowania wielobarwnego 3.13
k. forma do drukowania wielokolorowego 3.14
k. forma jednostopniowa 3.11.11.
k. forma jednotonalna 3.8
k. forma kombinowana 3.10
k. forma negatywowa 3.16

k. forma pełna 3.18
 k. forma podstawowa 3.15
 k. forma pozytywowa 3.17
 k. forma wielostopniowa 3.12
 k. forma wielotonalna 3.9
 kopiowej formy demontowanie 2.19
 k. formy metryczka 3.28
 k. formy montowanie 2.2
 k. formy oznakowanie 2.18
 kontrolnej odbitki wykonanie 2.17

L

liniał mierniczy 6.4
 listwa pasująca 6.2
 lupa montażowa 6.5

M

makieta reprodukcyjna 2.12
 metryczka formy kopiowej 3.28
 mierniczy liniał 6.4
 (montaż) forma kopiowa 3.7
 montażowa folia 5.1
 m. lupa 6.5
 m. nakładka 3.6
 m. podkładka 3.5
 m. szyba 5.2
 montażowe podłoże 3.4
 montażowy nożyk 6.9
 m. pulpit 6.12
 (m.) schemat rozmieszczenia 2.10
 m. stół 6.11
 m. użytek 3.1
 m. użytek jednotonalny 3.2
 m. użytek wielotonalny 3.3
 m. wzornik 6.6
 montowanie formy kopiowej 2.2
 m. jednostopniowe 2.14
 m. wielostopniowe 2.15

N

nakładka montażowa 3.6
 negatywowa forma kopiowa 3.16
 niepasowanie 4.4
 nożyk montażowy 6.9

O

odbitki kontrolnej wykonanie 2.17
 odwrócenia 4.2
 (ozalidowy) papier światłoczuły pozytywowy 5.6
 oznakowanie formy kopiowej 2.18

P

papier światłoczuły pozytywowy (ozalidowy) 5.6
 pasowania znak (punktura) 3.22
 pasowanie na perforację 2.8
 p. na rysunek 2.6
 p. na ślepa kopię 2.9
 p. na znaki 2.7
 p. użytkowników 2.5
 pasująca listwa 6.2
 pełna forma kopiowa 3.18
 perforator (dziurkacz) 6.1

podkładka montażowa 3.5
 podłoże montażowe 3.4
 podstawowa forma kopiowa 3.15
 podświetlony stół 6.10
 pozycyjny (przenoszenia) znak 3.24
 pozytywowa forma kopiowa 3.17
 pozytywowy papier (ozalidowy) 5.6
 (przenoszenia) pozycyjny znak 3.24
 przedstawienia 4.3
 przykrawarka 6.8
 pulpit montażowy 6.12
 (punktura) znak pasowania 3.22

R

reprodukcyjna makieta 2.12
 rozmieszczanie użytkowników 2.3
 rozpraszająca folia 5.3
 rozrysowanie schematu 2.11

S

schemat rozmieszczenia (montażowy) 2.10
 schematu rozrysowanie 2.11
 skala kontrolna do kopiowania 3.20
 skosy 4.5
 stół montażowy 6.11
 stół podświetlony 6.10
 szkic wydawniczy 2.13
 szyba montażowa 5.2

T

taśma klejąca 5.5

U

umocowanie użytkowników 2.4
 usterki i braki 4.6
 użytek montażowy 3.1
 u. montażowy jednotonalny 3.2
 u. montażowy wielotonalny 3.3
 użytkowników pasowanie 2.5
 u. rozmieszczanie 2.3
 u. umocowanie 2.4
 użytku formatowanie 2.1

W

wady styku 4.7
 wielostopniowa forma kopiowa 3.12
 wielostopniowe montowanie 2.15
 wielotonalna forma kopiowa 3.9
 wielotonalny użytek montażowy 3.3
 wmontowywanie 2.16
 wydawniczy szkic 2.13
 wykonanie odbitki kontrolnej 2.17
 (wykrywająca) folia barwna 5.4
 wzornik montażowy 6.6

Z

zbędne elementy 4.1
 złamywania (falcowania) znak 3.23
 znak boczny 3.27
 z. formatowy 3.25
 z. grzbietowy 3.26
 z. pasowania (punktura) 3.22
 z. pozycyjny (przenoszenia) 3.24
 z. złamywania (falcowania) 3.23
 znaki kontrolne 3.21

2. Wydanie 2 - stan aktualny: luty 1985 - zmieniono grupę katalogową.